

เอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

Forest Stewardship Council (FSC)

งานสวนป่าทุ่งเกวียน

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตลำปาง

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

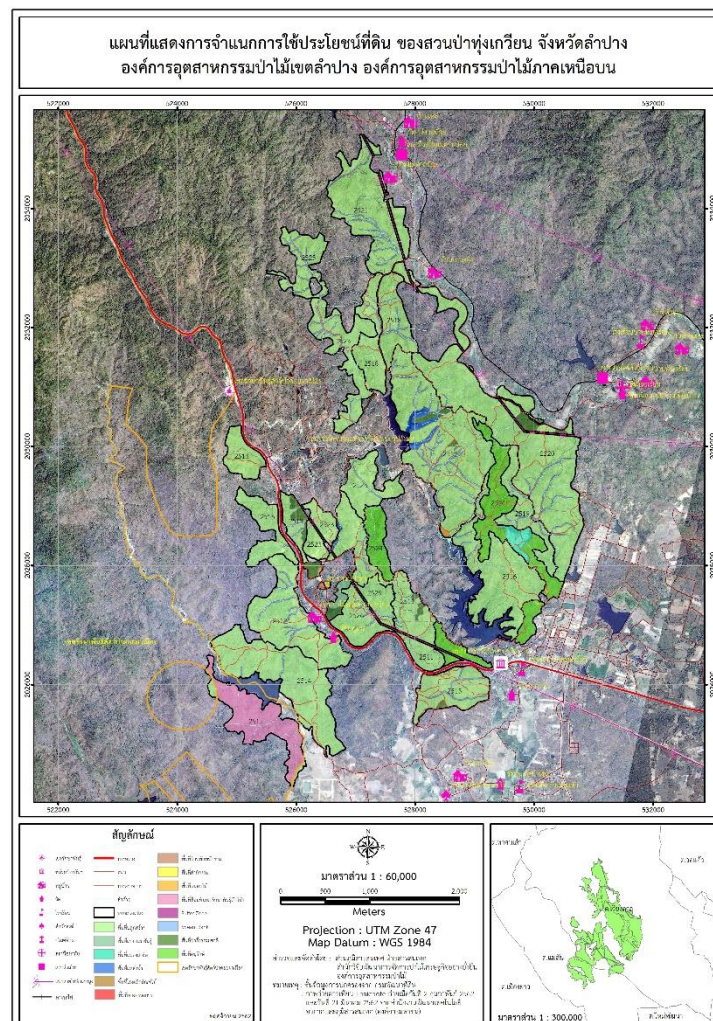

วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
“เป็นผู้นำจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน
เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้จากป่าปลูก ในปี 2565”

Thungkwain plantation management summary

สรุปการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนทุ่งเกวียน องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

งานสวนป่าทุ่งเกวียน องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตลำปาง (อ.อ.ป.) เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ปลูกสร้างสวนป่า ค้ำครองรักษาป่าไม้และบูรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ สวนป่าทุ่งเกวียน เป็นสวนป่า โครงการที่ 1 เริ่มดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าสัก ตั้งแต่ปี 2510 ใช้ระบบหมู่บ้านป่าไม้เป็นแรงงาน มีพื้นที่ สวนป่าจำนวน 16 แปลง พื้นที่ 15,202 ไร่ ตามหนังสืออนุญาตให้ทำการปลูกสร้างสวนป่าหรือปลูก ไม้ยืนต้น ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เล่มที่ 232 ฉบับที่ 4 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2538 และพื้นที่ปฏิบัติงานและเพื่อ ประโยชน์อื่นๆ เนื้อที่ 396 ไร่ (มาตรา 13 ทวิ ตาม พรบ. ป่าสงวนแห่งชาติ) ที่ตั้งสำนักงานตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 6 ถนน สายลำปาง - เชียงใหม่ กิโลเมตรที่ 26 - 27 ตำบลเวียงตาล อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง 52190 พิกัด UTM 47Q 526518 E 2027668 N ห่างจากอำเภอห้างฉัตร ประมาณ 16 กิโลเมตร ห่างจากอำเภอเมืองลำปาง ประมาณ 30 กิโลเมตร

แผนที่แสดงการจำแนกการใช้ประโยชน์พื้นที่

งานสวนป่าทุ่งเกวียน องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตลำปาง (อ.อ.ป.)

แผนการปฏิบัติงานประจำปี 2565

ลำดับที่	แผนงาน/โครงการ	รายละเอียด/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	ปริมาณงาน	
1	แผนการจัดการด้านเศรษฐกิจ	- แผนการทำไม้สักสวนป่า - จำนวนเนื้อที่ - ปริมาตร - แผนการจำหน่ายไม้ - ปริมาตร - เป้าหมาย (รายได้) - แผนการดำเนินงานด้านสวนป่า - การปลูกสร้างสวนป่า - การบำรุงดูแลสวนป่าแปลงเก่า - ความสูญเสียของเนื้อไม้ - ความเพิ่มพูนของเนื้อไม้ - ผลประกอบการ	พื้นที่ทำไม้ (ไร่) ปริมาตร (ลบ.ม.) ปริมาตร (ลบ.ม.) รายได้ (ล้านบาท) พื้นที่ปลูกใหม่ (ไร่) พื้นที่ดูแลรักษา(ไร่) ร้อยละที่สูญเสีย ลบ.ม./ไร่/ปี ร้อยละของต้นทุน	920.09 2,200 2,200 28.7 231 11,145 10% 0.43 30%	
2	แผนการจัดการด้านสังคม	- สิทธิของแรงงาน - สิทธิของชุมชนท้องถิ่น	- คุ้มครองความปลอดภัยการทำงาน - สวัสดิการพื้นฐาน (อุปกรณ์ความปลอดภัย,ยา ฯลฯ) - การอบรมพัฒนาประสิทธิภาพ - การใช้ประโยชน์ทรัพยากรในพื้นที่ - กิจกรรมมวลชนสัมพันธ์ - การจ้างแรงงานในท้องถิ่น - รับฟังความคิดเห็น แก้ไขข้อขัดแย้ง - การใช้ประโยชน์ที่ดินรอบสวนป่า	กรรมธรรม์อุบัติเหตุ รายการสวัสดิการ จำนวนคน ข้อตกลงชุมชน จำนวนครั้ง สัดส่วนแรงงาน จำนวนครั้ง ร้อยละของต้นทุน	1 3 50 5 12 65:35 12 60%
3	แผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	- อนุรักษ์ต้นไม้ที่มีค่า - การพังทลายของดิน - ความอุดมสมบูรณ์ของดิน - ป้องกันพื้นที่เกษตรขอบแปลง - พื้นที่อนุรักษ์ในสวนป่า - ผลกระทบก่อนและหลังทำไม้	จำนวนไม้อนุรักษ์ จำนวนสถานี ร้อยละ ร้อยละผลกระทบ จำนวนไร่ พื้นที่ทำไม้ (ไร่)	27 3 60% 5% 2,935 920.09	

	- ความหลากหลายทางชนิดพันธุ์พืช	ร้อยละยิบธรรมาชาติ	30
	- ความหลากหลายทางชนิดพันธุ์สัตว์	ร้อยละยิบธรรมาชาติ	20
	- พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงในการอนุรักษ์ (HCV)	จำนวน	5
	- ฝ่ายดักตะกอนชะลอความเร็ว	จำนวนฝ่าย	10
	- การป้องกันไฟป่า	ร้อยละไฟไหม้	15
	- การป้องกันการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า	จำนวนคดี	0

การดำเนินงานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของงานสวนป่าทุ่งเกวียน แบ่งการทำงานออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ

ด้านสิ่งแวดล้อม

สวนป่าทุ่งเกวียน ได้กำหนดพื้นที่อนุรักษ์รวมทั้งสิ้น 2,935.096 ไร่ คิดเป็น 18.82 % ของเนื้อที่สวนป่า โดยแบ่งพื้นที่อนุรักษ์ ออกเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

1. พื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream bank)
2. พื้นที่แนวป้องกันรอบนอก (Buffer zone)
3. พื้นที่ป่าธรรมชาติ (Natural forest)
4. พื้นที่ป่าอนุรักษ์ (Forest conservative area)
5. พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (High conservation value area; HCV)

ฝ่ายชะลอความชุ่ม

พื้นที่ป่าธรรมชาติ

พื้นที่ป่าอนุรักษ์

พื้นที่แนวป้องกันรอบนอก

พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (High conservation value area ; HCV)

หมายถึงคุณค่าของสิ่งมีชีวิต คุณค่าด้านนิเวศวิทยา คุณค่าด้านวัฒนธรรมและสังคม ที่ได้รับการพิจารณาว่ามีความโดดเด่นสำคัญมาก ทั้งในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาคหรือในระดับโลก ซึ่งคุณค่าเพื่อการอนุรักษ์อย่างสูงนี้ จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับการคุ้มครอง รวมถึงต้องสร้างมาตรการหรือแผนเพื่อการจัดการและติดตามเพื่อให้แน่ใจสิ่งที่ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในสถานภาพ HCV นั้นยังคงอยู่หรือได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

จากการสำรวจ และลงความเห็นกับชุมชนในการกำหนดพื้นที่ HCV ในพื้นที่สวนป่าทุ่งเกวียน ได้จัดว่าสวนป่าทุ่งเกวียนมีพื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV) อยู่ในบริเวณขอบเขตพื้นที่ และอยู่ติดกับขอบเขตสวนป่า ได้แก่

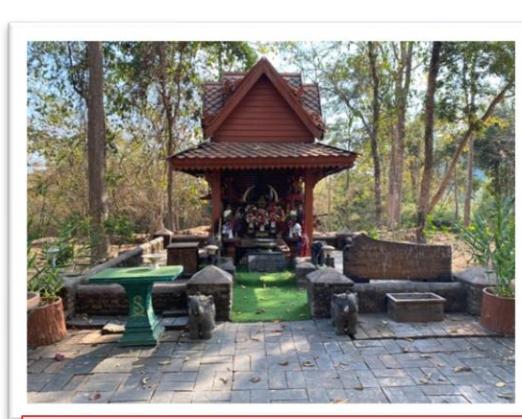
1. HCV 1.2 Threatened or protected species: ลิ่นขาว
2. HCV 5 Basic needs of local communities
 - 2.1 พื้นที่บริเวณขอบอ่างเก็บน้ำแม่สัน แปลงปี 2516 พื้นที่ 45.697 ไร่
 - 2.2 พื้นที่บริเวณขอบอ่างเก็บน้ำของศูนย์ช้าง แปลงปี 2517 พื้นที่ 103.727 ไร่
 - 2.3 พื้นที่บริเวณขอบอ่างเก็บน้ำแม่ปอน แปลงปี 2514, 2515 พื้นที่ 16.80 ไร่
3. HCV 6 Cultural identity of local communities
 - 3.1 ฦาปนสถานของหมู่บ้านป่าไม้หมู่ที่ 6 พื้นที่ 0.38 ไร่
 - 3.2 ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พื้นที่ 20.79 ไร่

HCV	Threats Analysis	HCV Management	HCV Monitoring
1.2 - Rare, threatened or endangered species (พื้นที่ที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์สัตว์ และพืชที่หายาก, ถูกคุกคาม หรือใกล้สูญพันธุ์) : ลิ่นขาว	- การลักลอบล่าสัตว์ - การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช	- ปิดป้ายประกาศห้ามและแจ้งเตือน - ประชุม อธิบาย สร้างความเข้าใจ และขอความร่วมมือกับราษฎร ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการคงอยู่ของสัตว์ป่า	จัดเจ้าหน้าที่สวนป่าตรวจลาดตระเวนพื้นที่เพื่อจดบันทึกความเสียหายที่เกิดขึ้นและรายงานผล
5 - Basic Need of local communities (พื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและปัจจัยพื้นฐาน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ อาหาร ยารักษาโรค สมุนไพร และไม้ฟืน): พื้นที่บริเวณขอบอ่าง	- การทิ้งขยะ - กิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้สารเคมีอาจไหลลงสู่ที่รองรับน้ำ - การจับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่	- ติดป้ายแสดงถึงความสำคัญของพื้นที่ และแสดงขอบเขตที่ชัดเจน - ประชุม อธิบาย สร้างความเข้าใจ และขอความร่วมมือกับราษฎร - ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้เพื่อตรวจสอบป้องกันพื้นที่	- จัดเจ้าหน้าที่สวนป่าตรวจลาดตระเวนพื้นที่ HCV พร้อมบันทึกรายละเอียดความเสียหายที่เกิดขึ้นและรายงาน ความถี่เดือนละ 1 ครั้ง

เก็บน้ำแม่สัน แปลงปี 2516, พื้นที่บริเวณขอบอ่างเก็บน้ำของศูนย์ช่าง แปลงปี 2517, พื้นที่บริเวณขอบอ่างเก็บน้ำแม่ปอน แปลงปี 2514 และแปลงปี 2515	- การนำสัตว์มาเลี้ยงบริเวณริมที่รองรับน้ำ - การกัดเซาะพังทลายบริเวณริมที่รองรับน้ำ	- ประสานงานกับผู้นำชุมชน เพื่อกำชับ และขอความร่วมมือกับราษฎรในด้านการอนุรักษ์ - ปลูกลำไยในพื้นที่ริมบริเวณริมสองฝั่งที่รองรับน้ำ	
6 – Cultural identity of local communities (พื้นที่ที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณีโบราณคดี และประวัติศาสตร์ของชุมชนท้องถิ่น): ฌาปนสถานของหมู่บ้านป่าไม้หมู่ที่ 6 และศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	- การบุกรุกเพื่อครอบครองพื้นที่ - การลักลอบตัดไม้	- การจัดประชุม ชี้แจง กับชุมชน เพื่อกำหนดข้อตกลงการใช้พื้นที่ และแนวทางการอนุรักษ์ - จัดทำแนวเขตให้ชัดเจน - ห้ามแผ้วถางและเผาทำลายป่า	จัดเจ้าหน้าที่สวนป่าตรวจลาดตระเวนพื้นที่ HCV พร้อมบันทึกรายละเอียดความเสียหายที่เกิดขึ้นและรายงาน เดือนละ 1 ครั้ง

ฌาปนสถาน

ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

การตรวจติดตามด้านสิ่งแวดล้อม

หัวข้อการติดตาม	ช่วงเวลาที่ติดตาม
ติดตามตรวจสอบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ส.ค. - ก.ย.
ฝ่ายชะลอความชุ่มชื้น	พ.ค. - ก.ค.
การป้องกันไฟป่า	ต.ค. - เม.ย.
การตรวจสอบต้นไม้อนุรักษ์	ทุกๆ 3 เดือน
การตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมก่อนการทำไม้	ก่อนทำไม้ 1 เดือน
การตรวจสอบผลกระทบ สิ่งแวดล้อมหลังการทำไม้	หลังการทำไม้ 1 เดือน
การป้องกันการลักลอบตัดไม้และดูแลพื้นที่อนุรักษ์	ทุกวัน
การอนุรักษ์พื้นที่ที่มีคุณค่าสูง	ทุกครั้งที่มีการกิจกรรม

ด้านสังคม

ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าทุ่งเกวียน ประกอบด้วย 2 ตำบล คือ ตำบลเวียงตาล และตำบลแม่สั่น สวนป่าทุ่งเกวียน จึงมีนโยบายและแผนการจัดการด้านสังคม เพื่อให้สังคมเกิดความยั่งยืนต่อไปดังนี้

1. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตทางด้านการสังคมที่ดี ของชุมชนท้องถิ่น
2. เพื่อสืบสานด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนท้องถิ่นรอบ ๆ สวนป่า
3. ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กร และส่วนราชการในท้องถิ่น ในการวางแผนบริหารจัดการสวนป่า และการใช้ประโยชน์พื้นที่สวนป่า
4. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสวนป่ากับชุมชนท้องถิ่น
5. เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจกับชุมชนในบทบาทและกิจกรรมการดำเนินงานของสวนป่า

นโยบายเพื่อสังคมยั่งยืนของงานสวนป่าทุ่งเกวียน

1. นโยบายการจ้างงานและคนงานสวนป่าทุ่งเกวียน
2. นโยบายเกี่ยวกับสิทธิตามวัฒนธรรมและสิทธิตามกฎหมายกับชุมชนท้องถิ่นต่อทรัพยากรป่าไม้ในสวนป่าทุ่งเกวียน ภายใต้ข้อตกลงที่ยอมรับร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย

แผนการจัดการด้านสังคม

1. สิทธิของคนงาน
2. คุ้มครองความปลอดภัยการทำงาน
3. สวัสดิการพื้นฐาน (อุปกรณ์ความปลอดภัย ยา การประกันภัยอุบัติเหตุ)
4. การอบรมพัฒนาประสิทธิภาพ

สิทธิของชุมชนท้องถิ่น

1. การใช้ประโยชน์ทรัพยากรในพื้นที่
2. กิจกรรมมวลชนสัมพันธ์
3. การจ้างแรงงานในท้องถิ่น
4. รับฟังความคิดเห็น แก้ไขข้อขัดแย้ง

ร่วมจัดกิจกรรมกับชุมชนในโอกาสต่างๆ

การประชุมร่วมกับผู้นำชุมชนรอบสวนป่า

ด้านเศรษฐกิจ

1. สนับสนุนประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์และการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตไม้จากสวนป่า
2. เพื่อให้สวนป่ามีความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ โดนมีปริมาณผลผลิตต่อหน่วยอยู่ในระดับเกณฑ์มาตรฐาน และมีการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อการวางแผนการเก็บเกี่ยวผลผลิตไม้ในระยะยาวและยั่งยืน
4. เพื่อบริหารจัดการพื้นที่โดยใช้ระบบวนวัฒน (Silviculture system) ที่เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สวนป่า
5. เพื่อการใช้ระบบการสำรวจข้อมูลสวนป่าที่ทันสมัย ประหยัด และถูกต้องแม่นยำ
6. เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายไทย และข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้ลงนามไว้ในด้าน

ผลการดำเนินงาน ประจำปี 2564

ด้านงานปลูกสร้าง

ปลูกแปลงปี 2564/2523 จำนวน 263.93 ไร่

ด้านงานทำไม้

แปลงทำไม้ตัดสางรอบสุดท้ายแบบ Selection thinning

- แปลงปี 2525 เป้าหมายปริมาตร 1,100 ลบ.ม. พื้นที่ 231.416 ไร่ ได้ผลผลิต 1,068.42 ลบ.ม.

แปลงทำไม้ตัดสางแบบ thinning ครั้งที่ 1

- แปลงปี 2549/2514 เป้าหมายปริมาตร 1,100 ลบ.ม. พื้นที่ 319.746 ไร่ ได้ผลผลิต 1,053.14 ลบ.ม.

ได้ผลงานรวม 2,121.56 ลบ.ม. คิดเป็น 96.43 %

แผนการดำเนินงาน ประจำปี 2565

ด้านงานปลูกสร้าง

แผนการปลูกแปลงปี 2525 จำนวน 231 ไร่

ด้านงานทำไม้

แผนการทำไม้ประจำปี 2565

แปลงทำไม้ตัดสางรอบสุดท้ายแบบ Selection thinning

- แปลงปี 2526 เป้าหมายปริมาตร 1,000 ลบ.ม. พื้นที่ 451.62 ไร่

แปลงทำไม้ตัดสางแบบ thinning ครั้งที่ 1

- แปลงปี 2549/2514 เป้าหมายปริมาตร 1,100 ลบ.ม. พื้นที่ 336.95 ไร่

- แปลงปี 2549/2524 เป้าหมายปริมาตร 100 ลบ.ม. พื้นที่ 131.52 ไร่

ปริมาตรรวม 2,200 ลบ.ม. พื้นที่ทำไม้ 920.09 ไร่

คาดการณ์รายได้ในปี 2565 ประมาณ 28.7 ล้านบาท

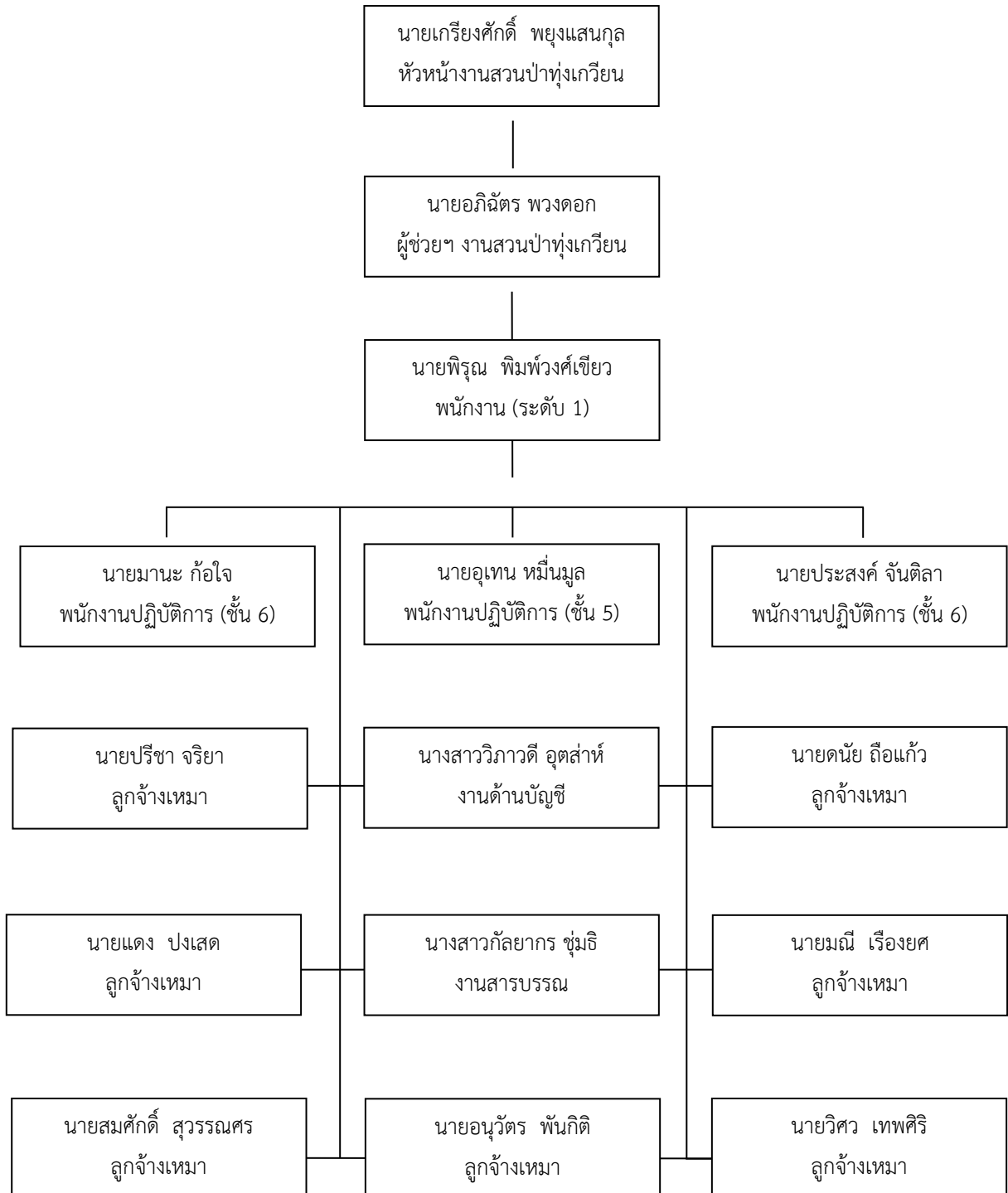
แผนการดำเนินงาน

ปี	*ทำไม้ (ลบ.ม.)	ปลูกเสริมสวนป่ารอบตัดพื้นที่สอง (ไร่)
2564	2,200.00	263.93
2565	2,200.00	231.42
2566	2,700.00	471.96
2567	2,000.00	-
2568	2,600.00	-

หมายเหตุ *การทำไม้ของสวนป่าไม่เกินปริมาณความเพิ่มพูนรายปี ไม่เกินศักยภาพพื้นที่ และทำการปลูกเสริมสวนป่ารอบตัดพื้นที่สองหลังทำไม้เสร็จ

อัตรากำลังงานสวนป่าทุ่งเกวียน

วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
“เป็นผู้นำจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน
เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้จากป่าปลูก ในปี 2565”